

Sygn. akt V KK 551/20

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Koziół (przewodniczący)

SSN Marek Motuk (sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 12 maja 2021 r. w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

sprawy **M. F.**

skazanego z art. 280 § 1 k.k. i in.

z powodu kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść

od postanowienia Sądu Rejonowego w S.

z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt II Ko (...) (XIII K (...)),

wydanego w przedmiocie warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności

uchyla zaskarżone postanowienie i umarza postępowanie wykonawcze w przedmiocie warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności, orzeczonej wobec M. F. wyrokiem Sądu Rejonowego w K. XIII Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w S. z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt XIII K (...).

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy w K. XIII Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w S. , sygn. akt XIII K (...) (k.359-360):

1. uznał M. F. winnym popełnienia czynu z art. 280 § 1 k.k., wymierzając mu za to – na podstawie art. 280 § 1 k.k. – karę 2 lat pozbawienia wolności;
2. uznał M. F. winnym popełnienia czynu z art. 217 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k., wymierzając mu za to – na podstawie art. 217 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. – karę 2 miesięcy pozbawienia wolności;
3. na mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył orzeczone kary jednostkowe i wymierzył M. F. karę łączną 2 lat pozbawienia wolności, której wykonanie, na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 2 k.k. oraz art. 73 § 2 k.k., warunkowo zawiesił na okres próby 5 lat, oddając w tym czasie oskarżonego pod dozór kuratora sądowego;
4. w oparciu o przepis art. 57a § 2 k.k. zasądził od M. F. na rzecz ustalonego pokrzywdzonego nawiązkę w kwocie 600 zł, a na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okres jego zatrzymania w dniach: 5, 6 i 7 maja 2013 r., przyjmując, że jeden dzień pozbawienia wolności równa się jednemu dniowi kary pozbawienia wolności.
5. w dalszych punktach orzekł o przepadku dowodów rzeczowych oraz rozstrzygnął w przedmiocie kosztów postępowania.

Powyższe orzeczenie uprawomocniło się w dniu 27 grudnia 2013 r. (k.380).

Postanowieniem z dnia 24 kwietnia 2018 r., sygn. akt II Ko (...), Sąd Rejonowy w S. zarządził wobec skazanego M. F. wykonanie orzeczonej ww. wyrokiem kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności (k.514, k.514v). Postanowienie to uprawomocniło się w dniu 23 maja 2018 r.

Na skutek złożonego przez obrońcę skazanego wniosku o odroczenie wykonania zarządzonej kary pozbawienia wolności, Sąd Rejonowy w S. postanowieniem z dnia 20 grudnia 2018 r., sygn. akt II Ko (...), na podstawie art. 151 § 1 k.k.w., odroczył wykonanie wobec skazanego M. F. kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności na okres roku, wskazując, że natychmiastowe wykonanie kary pociągnęłoby dla skazanego i członków jego rodziny zbyt ciężkie skutki (k.540-545, k.580, k.595).

Pismem z dnia 14 listopada 2019 r., które wpłynęło do Sądu Rejonowego w S. w dniu 20 listopada 2019 r., obrońca skazanego złożył wniosek

o warunkowe zawieszenie wykonania kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności (k.604-608).

Sąd Rejonowy w S. postanowieniem z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. II Ko (...), na mocy art. 152 § 1 k.k.w. w zw. z art. 4 § 1 k.k. przy zast. art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. – zawiesił wykonanie wobec M. F. kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności, orzeczonej w sprawie o sygn. akt XIII K (...), ustalając 5-letni okres próby. Jednocześnie, na mocy art. 73 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., Sąd oddał skazanego w okresie próby pod dozór kuratora sądowego (k.642-644v).

Kasację od ww. postanowienia Sądu Rejonowego w S. wniósł Prokurator Generalny, zaskarżając to orzeczenie w całości na niekorzyść M. F. .

Skarżący zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów art. 152 § 1 k.k.w. w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. oraz art. 6 i art. 8 ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019.1694), polegające na niezasadnym warunkowym zawieszeniu wykonania, w oparciu o przepis art. 152 § 1 k.k.w. w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r., orzeczonej wobec M. F. wyrokiem Sądu Rejonowego w K. XIII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w S. z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt XIII K (...)– kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności, w sytuacji gdy przepisy art. 8 i art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019.1694) zawierające normy intertemporalne, jako przepisy szczególne, wyłączały możliwość zastosowania reguł względności określonych w art. 4 § 1 k.k.

Zarzucając powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i umorzenie postępowania w przedmiocie warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w K. XIII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w S. z dnia 18 grudnia 2013 r., sygn. akt XIII K (...).

Obrońca M. F. , przedstawiając swoje pisemne stanowisko, wniósł o oddalenie kasacji w całości jako niezasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego podlegała uwzględnieniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k., albowiem przedstawione w niej stanowisko jest oczywiście zasadne.

Na wstępie należy wyjaśnić, że postanowienie Sądu Rejonowego w S. z dnia 23 stycznia 2020 r. (sygn. II Ko (...)), wydane na podstawie art. 152 § 1 k.k.w. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i in., tj. w przedmiocie warunkowego zawieszenia kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności – jest orzeczeniem kończącym postępowanie, które powoduje trwałe przekształcenie kary i nie podlega korygowaniu na zasadzie art. 24 k.k.w., co pozwala na poddanie tego postanowienia kontroli kasacyjnej w trybie przewidzianym w art. 521 k.p.k. (por. postanowienia SN z dnia: 8 października 2020 r., III KK 271/20, LEX nr 3145701; 14 lutego 2018 r., IV KK 537/17, LEX nr 2450271; 7 lutego 2013 r., II KK 144/12, OSNKW 2013, z.6. poz. 47).

Wypada też zaznaczyć, że warunkowe zawieszenie wykonania kary na podstawie art. 152 § 1 k.k.w. było instytucją o charakterze materialnoprawnym, do której miała zastosowanie zasada określona w art. 4 § 1 k.k. Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie zajął jednoznaczne stanowisko, że reguły intertemporalne z art. 4 § 1 k.k. winny mieć zastosowanie do instytucji określonej w art. 152 § 1 k.k.w. (por. postanowienie SN z dnia 19 stycznia 2017 r., I KZP 13/16, OSNKW 2017, z.2, poz. 9).

Pochylając się nad problematyką intertemporalnego stosowania przepisów, mieć jednak na uwadze trzeba, że ustawa nowelizacyjna, tj. wprowadzająca zmiany do obowiązującego systemu prawnego, może zawierać klauzule wyłączające stosowanie wyżej wspomnianych ogólnych reguł intertemporalnych, które stanowią *lex specialis* w odniesieniu do unormowania zawartego w art. 4 § 1 k.k. Skarżący w tym kontekście słusznie wskazał, że takim przepisem szczególnym jest art. 8 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r. poz. 1694; dalej: ustawa nowelizacyjna z 2019 r.). Zgodnie z tym przepisem dokonane rzeczoną ustawą zmiany – w tym odnoszące się do art. 152 § 1 k.k.w. (tj. przepisu będącego podstawą prawną zaskarżonego orzeczenia) – należy stosować do spraw wszczętych przed dniem jej wejścia w życie, jeżeli inne przepisy tej ustawy nie stanowią inaczej. Prokurator słusznie podnosi, iż wyrażona w art. 8 ustawy

nowelizacyjnej z 2019 r. szczególna reguła intertemporalna jest relewantna dla oceny dopuszczalności wydania zaskarżonego orzeczenia.

Przechodząc do sedna problematyki poruszonej w kasacji należy zauważyć, że z dniem 5 października 2019 r. wspomniany wyżej art. 152 k.k.w. w całości został uchylony przez art. 2 pkt 3 ustawy nowelizacyjnej z 2019 r. Dla przypomnienia wypada wskazać, że art. 152 § 1 k.k.w. przywidywał możliwość warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności na zasadach określonych w art. 69-75 Kodeksu karnego, jeżeli odroczenie wykonania kary nieprzekraczającej roku pozbawienia wolności (a w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r. – nieprzekraczającej 2 lat pozbawienia wolności) trwało przez okres co najmniej jednego roku. Z dniem 5 października 2019 r. ustawodawca zrezygnował zatem z wyżej przedstawionej modyfikacji wyroku skazującego. Co jednak istotne – na mocy art. 8 ustawy nowelizacyjnej z 2019 r. – zmiana ta dotyczy również spraw wszczętych przed dniem 5 października 2019 r., albowiem pozostałe zapisy tej ustawy nie stanowią odmiennych reguł intertemporalnych dla przepisu uchylającego art. 152 k.k.w. Ustawodawca zatem po tej dacie w sposób bezwzględny wyłączył możliwość warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności w trybie art. 152 § 1 k.k.w., obejmując tym wyłączeniem nawet postępowania będące już toku. Stanowisko to koresponduje z art. 6 ustawy nowelizacyjnej z 2019 r., który statuuje zasadę pierwszeństwa ustawy nowej, którą należy stosować w razie zaistnienia wątpliwości co do tego, które przepisy powinny być stosowane.

Zaskarżone postanowienie wydane zostało w dniu 23 stycznia 2020 r., a zatem po dacie uchylenia art. 152 § 1 k.k.w., w trybie którego Sąd Rejonowy podjął decyzję o warunkowym zawieszeniu kary pozbawienia wolności, zaś samo postępowanie w tym przedmiocie – co również warto podkreślić – zainicjowane zostało przez obrońcę skazanego w dniu 20 listopada 2019 r. (data złożenia wniosku o warunkowe zawieszenie wykonania kary). Skarżący trafnie zauważył, że z uzasadnienia tego rozstrzygnięcia nie wynika, aby przedmiotem rozważań Sądu orzekającego była ustawa nowelizacyjna z 2019 r., a tym samym też okoliczność, że na dzień wydania zaskarżonego postanowienia rzeczony art. 152 k.k.w. pozostawał przepisem wyeliminowanym z systemu prawa karnego wykonawczego.

Sąd ten stwierdził jedynie, że w sprawie winny znaleźć zastosowanie reguły intertemporalne przewidziane w art. 4 § 1 k.k., pozwalające uznać za korzystniejsze dla skazanego przepisy prawa materialnego w postaci art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 i 2 k.k. oraz art. 73 § 2 k.k. w zw. z art. 152 § 1 k.k.w. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r. Takie stanowisko mogło być jednak zasadne wyłącznie w stanie prawnym obowiązującym do dnia 5 października 2019 r., bowiem uchylenie art. 152 § 1 k.k.w. w tej dacie i zawarta w art. 8 ustawy nowelizacyjnej z 2019 r. klauzula wyłączająca stosowanie ogólnych reguł intertemporalnych z art. 4 § 1 k.k. – czyniły niedopuszczalnym zastosowanie instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności w chwili orzekania przez Sąd Rejonowy.

Konkludując stwierdzić należy, że Sąd Rejonowy dopuścił się rażącego naruszenia przepisu art. 8 ustawy nowelizacyjnej z 2019 r., stanowiącego *lex specialis* w stosunku do art. 4 § 1 k.k., co doprowadziło do nieuprawnionego zastosowania przepisu art. 152 § 1 k.k.w. (w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r.), który w dacie wydania zaskarżonego orzeczenia – na skutek całkowitego uchylenia – nie mógł stanowić jego podstawy prawnej.

W tym stanie rzeczy należało uchylić zaskarżone postanowienie i umorzyć postępowanie w przedmiocie warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności, orzeczonej wobec skazanego wyrokiem Sądu Rejonowego w K. XIII Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w S. z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt XIII K (...).

Z tych względów, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.